

การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*

THE PEOPLE'S DEMOCRATIC WAY CONSCIENCES PROMOTION AT BANG
KRUAY DISTRICT, NONGTHABURI PROVINCE

พระครูใบฎีกากรณ์พัฒน์ กนต์วณโณ, สุมาลี บุญเรือง, สุรพล สุษะพรหม

Phra Krubideeka Kornphat Kantawanno, Sumalee Boonrueang, Surapol Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: pramot00009@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริม จิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนใน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.663 ประชากรคือประชาชนในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาร์โร ยามาเน่ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 399 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) 2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ และอาชีพต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของ

*Received March 29, 2024; Revised April 10, 2024; Accepted April 13, 2024

ประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม พบว่า 1. ด้านความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง มีการประยุกต์สมัยเก่าให้สามารถเข้ากับสมัยใหม่ได้ 2. ด้านเคารพความเสมอภาค คือ ประชาชนทุกคนควรมีส่วนช่วยในการส่งเสริมจิตสำนึกประชาธิปไตย และ 3. ด้านปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ภายในชุมชน ภาครัฐต้องเข้าไปร่วมส่งเสริมจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

คำสำคัญ: การส่งเสริม; จิตสำนึก; วิถีประชาธิปไตย

Abstract

The objectives of this research paper are as follows: 1. To study the level of promoting democratic consciousness; 2. To compare opinions on promoting democratic consciousness classified by individual factors, and 3. To study the development of fostering democratic consciousness among people at Bang Kruai District, Nonthaburi Province, conducted by mixed research methods. In the quantitative research, data were collected with questionnaires with a total confidence of 0.663. The population was people in Bang Kruai District, Nonthaburi Province, and the sample size was sampled using Taro Yamane's formula, totalling 399 people. In the qualitative research, data were collected through in-depth interviews with 10 key informants and analysed using descriptive interpretation.

The results showed that 1. Promoting the democratic consciousness of the people at Bang Kruai District was at a high level ($\bar{X} = 3.86$) 2. Democratic consciousness promotion comparison was that people with different genders and occupations did not have different democratic consciousness promotion, rejecting the set hypothesis. People of various ages and education levels had statistically significant differences in democratic consciousness promotion at 0.05, thus accepting the set hypothesis. 3. Development guidelines for promoting democratic consciousness among the people at Bang Kruai District, Nonthaburi Province, by applying the principles of Buddha Dharma, were found 1. Responsibility and self-reliance: There was an old way of application, but there are new ways. 2 Respect for equality: All citizens should contribute to promoting democratic consciousness. 3. Problems and obstacles: People

must cooperate to solve community problems. The government must participate in promoting democratic consciousness within the community.

Keywords: Promotion; Democratic; Consciousness

บทนำ

การปกครองที่เป็นประชาธิปไตย คือ รูปการปกครองที่ยึดถืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนไม่ว่าจะเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี (Presidential Democracy) หรือแบบรัฐสภา (Parliamentary Democracy) ถ้าอำนาจสูงสุดในการกำหนดการปกครองอยู่ที่ประชาชนแล้วก็เป็นกรปกครองแบบประชาธิปไตยทั้งสิ้น ในขณะเดียวกัน การพัฒนาพลเมืองให้มีคุณลักษณะของวิถีประชาธิปไตยก็มีความจำเป็นต้องปลูกฝังเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงฐานะของความเป็นพลเมืองในสังคมที่อยู่ภายใต้ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย (สุขมนวรสกุล, 2557) โดยคุณสมบัติของพลเมืองในระบอบวิถีประชาธิปไตยต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1 มีสิทธิเสรีภาพเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเป็นเจ้าของประเทศ 2. มีส่วนในการใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 3. มีความเข้าใจในเรื่องหลักนิติธรรม กฎหมาย ความชอบธรรม โดยเฉพาะในส่วนของสิทธิเสรีภาพของประชาชน 4. มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ช่วยกันปกป้องรักษาสาธารณประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักความยุติธรรม ความถูกต้อง ความเอื้ออาทรต่อคนที่เสียเปรียบ 5. ยินดีเสียภาษีให้กับรัฐ เพื่อนำรายได้ดังกล่าวไปทำประโยชน์ต่อประชาชน ทัวไป 6. ดำรงไว้ซึ่งหลักจริยธรรม ศีลธรรมด้วยการไม่เห็นด้วยกับการกระทำที่ผิดกฎหมายและความไม่ถูกต้องในสังคม 7. ดำรงไว้ซึ่งความมีเหตุผล ไม่สนับสนุนพฤติกรรมอันใดที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ขัดต่อกฎหมายและการกระทำที่มีแนวโน้มมอมเมา ประชาชน 8. ดำรงไว้ซึ่งหลักความยุติธรรมทั้งในส่วนองวิถีชีวิตสังคม ระบบการเมืองและกระบวนการยุติธรรม โดยจะแสดงความไม่เห็นด้วยกับการละเมิดต่อกระบวนการยุติธรรมโดยเจ้าหน้าที่ เพราะจะเป็นการทำลายรากฐานสำคัญของสังคมที่เป็นธรรม (อัจฉรา อยู่ทศศิริกุล, 2561)

การจะสร้างสังคมประชาธิปไตยไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องมีการฝึกคนให้เข้ากับระบอบให้ได้ประชาธิปไตยไม่ใช่เครื่องจักรที่จะสามารถเดินเครื่องได้ด้วยตัวของมันเอง หากแต่จะต้องสร้างและผลิตคนในระบอบอย่างมีจิตสำนึก นักจิตวิทยายอมรับจิตสำนึก หรือสภาวะรู้ตัวทางจิตว่าเป็นโครงสร้างทางความคิดที่ลึกซึ้ง การกระทำของมนุษย์จะสัมพันธ์กับจิตสำนึกเสมอ (มัลลิกา มัตติโก, 2541) ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เคยนำเสนอระบอบการปกครองที่

เรียกว่าธรรมาธิปไตย ไว้ว่า ต้องหว่านพืชธรรมก่อนพืชประชาธิปไตย ประชาธิปไตยที่ว่าเป็นของประชาชนเพื่อประชาชนโดยประชาชนนั้น ใช้ได้เฉพาะประชาชนที่มีธรรมเท่านั้น ถ้าประชาชนไม่มีธรรม มันก็กลายเป็นประชาธิปไตยเท่านั้นเอง ดังนั้น ต้องหว่านพืชธรรมก่อนพืชประชาธิปไตย ประชาธิปไตยเพื่อลดหรือป้องกันความเห็นแก่ตัว ถ้าเห็นแก่ตัวก็มีแต่ประชาธิปไตย โดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าความไม่เห็นแก่ตัวจึงเป็นรากฐานของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยแท้จึงมีแต่ความไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งเป็นของมีได้ยากสำหรับปุถุชนสมัยนี้ที่บูชาวัตถุธรรมมีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในตัวเองเพราะหมายถึงความไม่เห็นแก่ตัวด้วยโดยธรรมชาติอยู่อย่างไม่เห็นแก่ตัว (พุทธทาสภิกขุ, 2557) อันเป็นจิตสำนึกของการดำรงอยู่ร่วมกันของมวลมนุษยชาติ ที่ต่างก็มีความเมตตากรุณาต่อกัน จิตสำนึกของความเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน และจิตสำนึกของวิถีประชาธิปไตยแบบนี้ก็มาจากการใช้วิถีความศรัทธาในพระพุทธรศาสนาของชุมชน มาเป็นตัวขับเคลื่อนในการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย อันสอดคล้องกับวิถีปฏิบัติของประชาชนไทย

ในพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่ได้ใช้ความศรัทธาในพระพุทธรศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อนวิถีชีวิต จวบจนถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่า ความเป็นปึกแผ่นและความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี เกิดขึ้นได้ด้วยการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยผ่านวิถีแห่งความศรัทธาในพระพุทธรศาสนา จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรม มาใช้ในการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 149,64989 คน (อำเภอบางกรวย, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากสูตรของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 399 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1. กลุ่มพระภิกษุสงฆ์ (พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี) 2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 3. กลุ่มผู้นำชุมชนพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 4. กลุ่มประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 4 ส่วน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตาม วัตถุประสงค์ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปใน ตำบล วัดชะลอ ตำบลบางกรวย ตำบลบางสีทอง ตำบลบางขุน ตำบลบางขุนทอง ตำบลบางคูเวียง ตำบลมหาสวัสดิ์ ตำบลปลายบาง ตำบลศาลากลาง

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็น ทางการ (Structured Interview) เจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบ

ค่าเอฟ (F-test) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=0.64) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเอง มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.70) รองลงมา ได้แก่ ด้านเคารพความแตกต่าง ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.82) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านเคารพหลักความเสมอภาค ตามลำดับ ($\bar{X} = 3.71$, S.D.=0.76) 3 ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถี ประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึก วิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการประยุกต์หลักสุจริต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.=0.63) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกายสุจริต ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.69) รองลงมา ด้านวจีสุจริต ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.74) และน้อยที่สุด ด้านมโนสุจริต ($\bar{X} = 3.76$, S.D.=0.81) ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ด้าน ความรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเอง ด้านเคารพความเสมอภาค และด้านเคารพความแตกต่าง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของ ประชาชน ด้านความรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเอง ด้านเคารพความเสมอภาค และด้านเคารพความ แตกต่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนใน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง ได้แก่ การพัฒนาของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นแบบโมเดิร์น โดยการยึดแบบเดิม ๆ ความเป็นอยู่แบบสมัยเก่า แต่ก็ยังมีการพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้ ควรเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในด้านการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม สิ่งปลูกสร้างสมัยเก่าให้คงอยู่ โดยให้มีการประยุกต์สมัยเก่าให้สามารถเข้ากับสมัยใหม่ได้ 2. ด้านเคารพความเสมอภาค คือ ประชาชนทุกคนควรมีส่วนช่วยในการส่งเสริมจิตสำนึก วิถีประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยเป็นของประชาชนทุก ๆ คน ควรมีการส่งเสริมตั้งแต่ตัวบุคคล ครอบครัว จนถึงภายในสังคม เพื่อให้เกิดจิตสำนึกกันทุก ๆ คน เริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ คือครอบครัว จนกระทั่งกลุ่มใหญ่ รวมถึงประเทศชาติ ต้องมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง 3. ด้านปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน ภาครัฐต้องเข้าไปร่วมส่งเสริมจิตสำนึก วิถีประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อให้เกิดความ สามัคคีในชุมชน และความร่วมมือ ร่วมใจกันแก้ไขปัญหาตนเองได้

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่มีความสำคัญการส่งเสริมจิตสำนึก วิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมา อภิปรายได้ดังนี้

1. ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จากผลการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของ ประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก วิถีชีวิตในสังคมไทยที่มี การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องรู้และเข้าใจอย่างถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ดังจะเห็นได้คือแนวทางประชาธิปไตยแบบพอเพียง ที่สามารถนำมาผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎี และหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองของไทยได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้หากทุกคนเข้าใจในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องแล้ว และช่วยกันสร้างค่านิยมที่ดีไปพร้อม ๆ กัน ก็จะทำให้สังคมไทย เป็นสังคมที่มีวิถีประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัตน์ คำศรีจันทร์ (2554) เรื่อง จิตสำนึกพลเมืองในบริบทประชาธิปไตย พบว่า คุณลักษณะของ การมีจิตสำนึกพลเมืองนั้น มีอยู่หลายมิติ อันได้แก่ การมีวินัยในตนทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม เคารพกติกาที่ร่วมกันสร้างขึ้น ปฏิบัติสิทธิและหน้าที่อย่างเต็ม

ความสามารถด้วยจิตใจอาสา ให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ใส่ใจกิจสาธารณะการมีส่วนร่วมและให้ ความร่วมมือเพื่อประโยชน์สุขของชุมชน ทั้งในเชิง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การมีความกล้าหาญ ทางจริยธรรม ปกป้องความถูกต้อง เพื่อความดี ความยุติธรรม และสันติภาพของสังคม การมีความผูกพันและยึดมั่นใน อุดมการณ์ ประชาธิปไตย ปฏิบัติต่อผู้อื่นเยี่ยงกัลยาณมิตร เท่าเทียม และเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย ของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จากการเปรียบเทียบการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

2.1 การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการส่งเสริม จิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะว่า เพศไม่ใช่ตัวกำหนดจิตสำนึก เพศไม่ใช่สิ่งที่บ่งบอกการมีจิตสำนึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ พ่วงทอง (2559) เรื่อง ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วน ตำบลทับใต้ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหาร ส่วนตำบลทับใต้ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดระยอง ไม่แตกต่างกัน

2.2 การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบาง กรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการส่งเสริม จิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะ ว่า ช่วงอายุของแต่ละบุคคลแตกต่างกันย่อมมีความคิดต่างกัน ทำให้บุคคล ในสังคมมีการพัฒนา และมีความทันสมัยขึ้นประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทาง การเมือง ติดตามสถานการณ์ ทางการเมืองในท้องถิ่นได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระทวีศักดิ์ เตชธโร (2561) เรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการ การศึกษาธรรมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการ จัดการศึกษาธรรม ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่าง กัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3 การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนแตกต่างกัน

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการติดต่อประสานงาน ขั้นตอนการทำงาน กระบวนการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชกร บุญศรี (2556) เรื่อง สื่อที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง: กรณีศึกษาการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองเวทียาสดำเนินในปี 2556 พบว่า ลักษณะประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะรับข่าวสารทางการเมือง แตกต่างกัน

2.4 การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัด นนทบุรี แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มีความหลากหลายทางอาชีพทำให้มีความสนใจ ให้ความสำคัญในการไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองท้องถิ่นแตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพเดียวกันจะสามารถรวมกลุ่มกันในการสนทนา หรือ วิจารณ์ การเมืองมีผลกระทบต่ออาชีพของประชาชน บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การ พูด การแสดงออก จึงทำให้ความไว้วางใจทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา อยุทธศิริกุล (2561) เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของ นักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะด้านพลเมืองที่มีความรับผิดชอบเป็นลำดับหนึ่ง ด้านพลเมืองที่มีส่วนร่วมเป็นลำดับสอง และด้านพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมเป็นลำดับสาม สามารถ แสดงรายละเอียดในแต่ละด้าน

3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึก วิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อภิปรายได้ว่า ประชาชนใน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จะมีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่ของตน ให้การสงเคราะห์แนะนำในสิ่งที่จะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา ฉัตรช่อฟ้า(2565) เรื่อง พุทธพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า 1. ปัญหาของการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย 2. แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย 3. แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า ประชาชนมีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีประชาธิปไตยจากสื่อต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้พัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ทำให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ และสามารถรับมือในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ ประชาชนในปัจจุบัน มีการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มีการแสดงออกทางการเมือง การให้ความร่วมมือในการเลือกตั้ง ในส่วนระดับความคิดเห็นของประชาชน

เกี่ยวกับจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยตามหลักสุจริต 3 พบว่า ประชาชนได้เรียนรู้หลักสุจริตธรรมจากการที่ตนเป็นประชาชนชาวพุทธ ได้เข้าวัดทำบุญ ทำให้เกิดการเกรงกลัวต่อการทำผิดหลักสุจริตธรรม การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน และอาชีพต่างกัน มีการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน และระดับการศึกษาต่างกัน การส่งเสริม จิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชน ในภาพรวมแตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมจิตสำนึกวิถี ประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านความรับผิดชอบและ พึ่งพาตนเอง ได้แก่ การพัฒนาของประชาชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นแบบโมเดิร์น โดยการใช้แบบเดิม ๆ ความเป็นอยู่แบบสมัยเก่า แต่ก็ยังมีการพัฒนาให้ทันสมัย เพื่อให้เข้ากับ สถานการณ์ปัจจุบันได้ ด้านเคารพความเสมอภาค คือ ประชาชนทุกคนควรมีส่วนช่วยในการส่งเสริม จิตสำนึกประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยเป็นของประชาชนทุก ๆ คน ควรมีการส่งเสริมตั้งแต่ตัว บุคคล ครอบครัว จนถึงภายในสังคม เพื่อให้เกิดจิตสำนึกกันทุก ๆ คน เริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ คือครอบครัว จนกระทั่งกลุ่มใหญ่ รวมถึงประเทศชาติ ต้องมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และด้านปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน ภาครัฐต้องเข้าไปร่วมส่งเสริม จิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งตนเอง ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักดูแลตนเอง รับผิดชอบต่อ ตนเอง รู้จักหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านประชาธิปไตย เพื่อให้รู้สิทธิของตนเอง
2. ด้านเคารพหลักความเสมอภาค ส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียม ไม่ เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น
3. ด้านเคารพความแตกต่าง ส่งเสริมในการให้เกียรติ ยอมรับความเชื่อด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่ ความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งตนเอง ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ในสิทธิของประชาชน สิทธิของประชาชนพึงจะได้รับภายใต้ประชาธิปไตย

2. ด้านการพลักความเสมอภาค ปฏิบัติต่อประชาชนทุกคน ให้สิทธิ์กับประชาชน ด้วย ความเสมอภาค เท่าเทียม ทัวถึงไม่แบ่งแยกฐานะ

3. ด้านการพลความแตกต่าง ให้บริการ ประชาสัมพันธ์ประชาชน โดยไม่เลือก ปฏิบัติตาม ฐานะ มีการติดตาม ช่วยเหลือเมื่อประชาชนเกิดข้อสงสัยในประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของ ประชาชน เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้การส่งเสริมจิตสำนึก วิถีประชาธิปไตยของ ประชาชน ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

2. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของ ประชาชนตามหลักสุจริตธรรมในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะได้เปรียบเทียบ การส่งเสริม จิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนตามหลักธรรม

3. ควรมีการทำวิจัยเรื่อง การส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตยของประชาชนใน จังหวัด อื่น ๆ ที่ค้นพบว่าย่างขาดการส่งเสริมจิตสำนึกวิถีประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

จิรจิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์. (2561). *การสร้างเสริมจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีด้วยทุนทาง วัฒนธรรมตาม แนวพุทธศาสนา* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระทวีศักดิ์ เตชธโร. (2561). *ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาระบบศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (สารนิพนธ์พุทธศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเดชนันท์ สิทธิภาณุ (ผกา). (2564). *ประสิทธิผลการให้บริการของเทศบาลตำบลดง เย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

พุทธทาสภิกขุ. (2557). *ธัมมสังคัมนิยม* (ครั้งที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์กรีน ปัญญาญาณ.

มณีสุริย์ มณีมาศ. (2562). *ความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ของหน่วยงานภาครัฐในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ : กรณีศึกษา จังหวัดนราธิวาส* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- มัลลิกา มัตติโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- วิไลวรรณ พ่วงทอง. (2559). *ประสิทธิผลการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุขุม นวลสกุล. (2557). *การเมืองและการปกครองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 21)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิญา นัตรข้อฟ้า. (2565). *พุทธพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*, 5(1), 101-115.
- อัจฉรา อยู่ทศศิริกุล. (2561). *การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน มัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา)* นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำเภอบางกรวย. (2565). *สถิติประชากรปี 2565 อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. นนทบุรี : ที่ว่าการอำเภอบางกรวย.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd Ed.). New York: Harper and Row.